

Õigusriigi põhimõtte järgimine: komisjon algatab rikkumismenetluse, et kaitsta Poola ülemkohtu sõltumatust

Brüssel, 2. juuli 2018

Täna algatas Euroopa Komisjon rikkumismenetluse, saates Poolale märgukirja Poola ülemkohtu seaduse kohta.

3. juulil võidakse sundida rohkem kui kolmandik Poola ülemkohtunikest (27 kohtunikku 72st) pensionile minema, kuna uue Poola ülemkohtu seadusega alandatakse ülemkohtunike pensionilemineku iga 70 aastalt 65-le. Selle meetme tulemusena peaks pensionile minema ka ülemkohtu esimene esimees, kelle kuueaastane ametiaeg lõppeks seega enneaegselt. Seaduse kohaselt antakse praegustele kohtunikele võimalus taotleda, et Poola Vabariigi president nende ametiaega pikendaks. Pikendamine on võimalik kolmeks aastaks ja seda saab ühe korra uuendada. Presidendi otsuse jaoks ei ole kehtestatud tingimusi ja seda ei ole võimalik kohtulikult läbi vaadata.

Komisjoni hinnangul õõnestavad need meetmed kohtute sõltumatuse, sealhulgas kohtunike ametist tagandamise põhimõtet ja seetõttu ei täida Poola oma kohustusi kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 19 lõikega 1 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47.

Kuigi Poola ülemkohtu seadust on juba käsitletud komisjoni ja Poola õigusriigialase dialoogi käigus, ei ole see protsess andnud rahuldavaid tulemusi. Komisjoni hinnangul ei ole nõue konsulteerida Poola kohtute nõukoguga tulemuslik kaitsemeede, nagu väidavad Poola ametivõimud. Poola kohtute nõukogu arvamus ei ole siduv ja põhineb ebamäärastel kriteeriumidel. Lisaks sellele koosneb Poola kohtunike nõukogu 8. detsembri 2017. aasta reformi tulemusena nüüd Poola parlamendi nimetatud kohtunikest, mis ei ole kooskõlas Euroopa nõuetega kohtute sõltumatusele.

Võttes arvesse õigusriigi dialoogi käigus tehtud ebapiisavaid edusamme ja ülemkohtu kohtunike uue pensionilemineku korra peatset rakendamist, otsustas komisjon algatada kiiresti rikkumismenetluse. Poola valitsusel on aega üks kuu, et komisjoni märgukirjale vastata. Samal ajal on komisjon valmis jätkama Poolaga käimasolevat õigusriigialast dialoogi, mis on komisjoni eelistatud meetod Poola õigusriigile avalduva süsteemse ohu kõrvaldamiseks.

Taustteave

Õigusriigi põhimõtte on üks ühistest väärtustest, millel Euroopa Liit rajaneb. See on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2. Aluslepingute kohaselt vastutab Euroopa Komisjon koos Euroopa Parlamendi ja nõukoguga õigusriigi põhimõtte kui liidu ühe alusväärtuse ning ELi õiguse, väärtuste ja põhimõtete järgimise tagamise eest.

Võttes arvesse Poolas toimunud sündmusi, otsustas Euroopa Komisjon alustada 2016. aasta jaanuaris dialoogi Poola valitsusega, lähtudes õigusriigi raamistikust. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu korrapäraselt ja põhjalikult.

29. juulil 2017* algatas komisjon rikkumismenetluse seoses Poola üldkohtute seadusega. Ka selle menetluse algatamise põhjuseks olid pensionile mineku sätted ja nende mõju kohtute sõltumatusele. Komisjon pöördus 20. detsembril 2017 selle juhtumi lahendamiseks Euroopa Kohtusse.

20. detsembril 2017 algatas komisjon ka esmakordselt Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 kohase menetluse, esitades põhjendatud ettepaneku nõukogu otsuse kohta, millega järeldatakse ilmset ohtu, et Poola rikub tõsiselt õigusriigi põhimõtet[1].

26. juunil toimunud Poola-teemalisel üldasjade nõukogu arutelul ei andnud Poola ametivõimud Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 kohase menetluse kontekstis teada ühestki edasisest meetmest, et tegeleda lahendamata probleemidega, millele komisjon tähelepanu juhtis. Seetõttu otsustas volinike kolleegium 27. juunil 2018 anda **esimesele asepresidendile Frans Timmermansile** õigus rikkumismenetluse algatamiseks. Komisjon on valmis jätkama Poolaga käimasolevat õigusriigialast dialoogi, mis on komisjoni eelistatud meetod Poola õigusriigile avalduva süsteemse ohu kõrvaldamiseks.

Lisateave

Üldise rikkumismenetluse kohta vt [MEMO/12/12](#).

[1] Euroopa Liidu lepingu artikli 7 lõike 1 kohaselt võib nõukogu oma liikmete nelja-viiendikulise häälteenamusega järeldada ilmset ohtu, et mõni liikmesriik rikub oluliselt lepingu artiklis 2 osutatud ühiseid väärtusi. Komisjon võib algatada selle protsessi põhjendatud ettepaneku alusel.

*: uuendatud 2. juulil kell 18:00

IP/18/4341

Kontaktandmed ajakirjanikele:

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

[Tim McPHIE](#) (+ 32 2 295 86 02)

Kontaktandmed üldsuse jaoks: [Europe Direct](#) (tel [00 800 67 89 10 11](#) ; [e-post](#))